

Nationell strategi för högre utbildning i språkteknologi

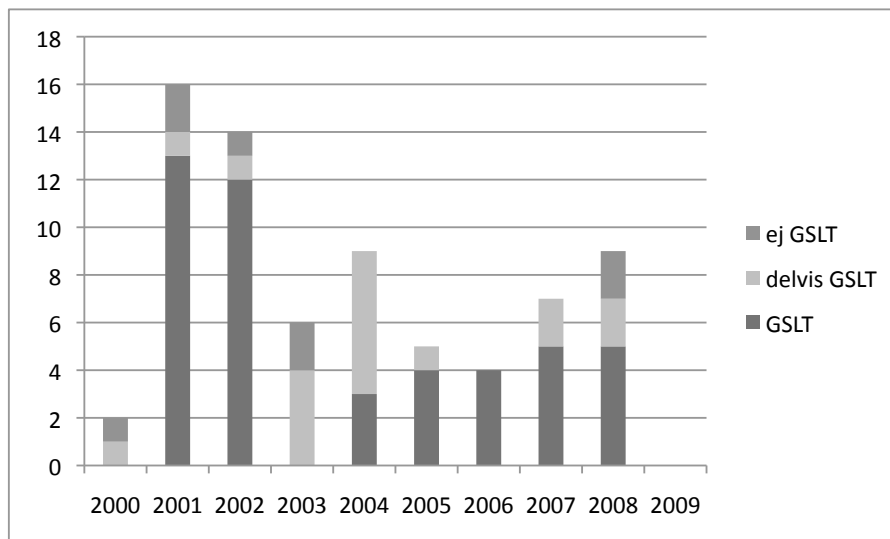
Nationella forskarskolan i språkteknologi (GSLT)

29 april 2009

I Sverige bedrivs forskning och utbildning inom språkteknologi på flera lärosäten, vilka sedan 2001 samarbetat i den nationella forskarskolan i språkteknologi, GSLT. Finansieringen för GSLT kommer från den dåvarande regeringens satsningar på sexton utvalda forskarskolor med Göteborgs universitet som mottagare och värduniversitet. Göteborgs universitet har förlängt användningen av den permanenta anslagsökningen för forskarskolans ändamål fram till och med 2012. Det finns när detta skrivs inget beslut om dessa medels användning därefter, varför GSLT inte längre tar in nya doktorander. (Den sista antagningen skedde 1 januari 2008.)

Under den tid som GSLT funnits har utvecklingen på språkteknologins område varit stark. Förbättrad teknik för taligenkänning och talsyntes har lett till ökad praktisk användning inom områden som kundtjänster, undervisning och tillgänglighet. Förbättrade metoder för analys av innehåll i text tillämpas inom omvärldsbevakning och sökning, och framsteg på översättningsteknologins område har möjliggjort en snabbare utveckling av översättningssystem för nya språkpar och samtidigt lett till kraftfullare datorstöd för lokalisering och översättning av programvara och dokumentation. Nya tekniker bygger på en kombination av specialistkompetenser som förut saknat gemensamma problem och mötesplatser.

Denna utveckling är påtaglig även i Sverige. En nyligen genomförd studie vid Uppsala universitet räknade till 47 språkteknologiska företag i Sverige varav många startats under de senaste åren. Flera av dessa företag har GSLT-doktorer

Figur 1: Intagning till forskarutbildning med språkteknologisk inriktning, 2000–09

anställda eller i ledningen. Av 19 färdiga doktorer från GSLT är i dag 11 st verksamma inom universitetsvärlden (varav 3 i utlandet) och 8 st i näringslivet.

GSLT har under perioden 2001–2008 svarat för merparten av doktorandfinansieringen inom språkteknologi. Det är därför angeläget att formulera en nationell strategi för den högre utbildningen och forskningen inom området. Figur 1 visar antagningen av doktorander med språkteknologisk inriktning under perioden 2000-2009 fördelat på antagningar som finansieras av GSLT och sådana som finansieras med andra medel. Forskarstuderande inom språkteknologi har varierande bakgrund, förutom språkteknologi förekommer datavetenskap, informatik, lingvistik, kognitionsvetenskap, filosofi och språkämnen.

Det nationella samarbetet inom GSLT har av både doktorander och forskare bedömts bidra till en kraftig kvalitetsförbättring av forskarutbildningen i Sverige. Detta vidimeras i Höskoleverkets rapport "Utvärdering av 16 nationella forskarskolor" (Rapport 2008:16 R) som också framhåller (sid. 108) att GSLT utvecklat forskarskolekonceptet och "på ett ganska unikt sätt, åstadkommit en nationell kraftsamling inom sitt område". För att kunna bibehålla och utveckla kvalitén på nationell nivå med nya generationer av forskare behövs en kritisk massa av doktorander som antas till forskarutbildning och bildar nya nätverk.

Vi bedömer att det krävs minst fem nya forskarstuderande per år i Sverige för att kunna hålla utbildningen internationellt konkurrenskraftig med regelbunden kurs- och seminarieverksamhet.

Vi anser vidare att en nationell strategi för forskarutbildningen bör kombineras med en motsvarande strategi för utbildningen på avancerad nivå (master- och magisterutbildning.). Målet bör vara att åtminstone 25 studerande årligen påbörjar en sådan utbildning med specialisering i språkteknologi. Dessa studenter, som kan ha sitt huvudämne i datavetenskap, lingvistik, fonetik, kognitionsvetenskap eller annat relevant ämnesområde, kan vara fördelade på olika masterutbildningar på de deltagande universiteten, men via det nationella språkteknologiska nätverket, ta del av specialiseringskurser på hög nivå.

GSLT:s ledningsgrupp

Robin Cooper, ordf
Professor i datalingvistik
Göteborgs universitet

Lars Ahrenberg
Professor i datorlingvistik
Linköpings universitet

Lars Borin
Professor i språkvetenskaplig data-
behandling
Göteborgs universitet

Rolf Carlson
Professor i talteknologi
KTH

Sándor Darányi
Universitetslektor i biblioteks- och
informationsvetenskap
Högskolan i Borås

Joakim Nivre
Professor i datorlingvistik
Uppsala universitet, Växjö univer-
sitet

Bengt Nordström
Professor i datavetenskap
Chalmers Tekniska Högskola

Pierre Nugues
Docent i datavetenskap
Lunds universitet